

Αθήνα, 27 Σεπτεμβρίου 2017

ΒΑΣΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ

Η ανεργία, η περιθωριοποίηση των νέων και η απορυθμισμένη λειτουργία της αγοράς εργασίας, και η σχέση τους με την Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, αποτελούν κλειδί για την κατανόηση της συνεχιζόμενης οικονομικής κρίσης της χώρας.

Από τα ερευνητικά στοιχεία που παρουσιάστηκαν στο χθεσινό συνέδριο του ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ, προκύπτουν αξιοσημείωτα συμπεράσματα που δεν αφορούν απλώς την Τεχνική και Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, αλλά αφορούν στη γενικότερη οικονομική και κοινωνική κρίση που μαστίζει τη χώρα από το 2008.

Όπως διαπιστώνει κανείς η κρίση στην ΕΕΚ, η ανεργία των νέων και ιδίως το απαράδεκτα υψηλό ποσοστό των Neets 27,1% (το υψηλότερο ποσοστό σε όλη την ΕΕ) και το παρωχημένο μοντέλο της ελληνικής επιχειρηματικότητας ερμηνεύουν τη στασιμότητα στην οποία βρίσκεται η ελληνική οικονομία.

Η κατάρρευση των πιο μοντέρνων μορφών επιχειρήσεων (start-ups, τεχνοβλαστοί), το brain drain, το γεγονός ότι το 1/3 των νέων είναι απολύτως αποκλεισμένο από την εκπαίδευση και από την εργασία, η επιχειρηματική εμμονή σε ένα μοντέλο «έντασης εργασίας» και όχι «έντασης γνώσης» καταδεικνύουν την αναγκαιότητα θεμελίωσης ενός ριζοσπαστικού, καινοτόμου μοντέλου Τεχνικής και Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, όπως ζητούν επιτακτικά τα συνδικάτα του κόσμου της εργασίας.

ΕΡΕΥΝΑ 1: Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, Ελληνική οικονομία και αναπτυξιακές προοπτικές: Δείκτες και Μεγέθη σε Ελλάδα και Ευρώπη

Η επαγγελματική εκπαίδευση στην Ελλάδα (αναλυτικά βλ. διαφάνειες 35-50)

- ❑ Η **ελκυστικότητα** της επαγγελματικής εκπαίδευσης παραμένει **χαμηλή** παρότι καταγράφεται **αύξηση** του μαθητικού της πληθυσμού, ενώ η πρόσβαση των αποφοίτων της στα αντίστοιχης **ειδικότητας** και **κλάδου** **ανώτατα τεχνολογικά ιδρύματα** της χώρας **δεν θεωρείται αυτονόητη**.
- ❑ Η εμπλοκή των **κοινωνικών εταίρων** και των **επαγγελματικών συλλογικοτήτων** στο σχεδιασμό και στη διαμόρφωση των **67 προγραμμάτων σπουδών**, του πλαισίου λειτουργίας του

εξειδικευμένου ανά ειδικότητα θεσμού της **μαθητείας** και της **πιστοποίησης** των **εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων** ανά κλάδο και ειδικότητα της Επαγγελματικής εκπαίδευσης, καθώς και η σύνδεσή τους με τα αντίστοιχα **επαγγελματικά περιγράμματα** είναι εμφανώς υποτιμημένα, αν όχι ανύπαρκτη.

- Η εκπαιδευτική κοινότητα της χώρας –και συνακόλουθα η εκπαιδευτική της πολιτική– υποτιμά την ουσιαστική σύνδεση της εκπαίδευσης με την ανάπτυξη της χώρας. Η συνεχής απαξίωση στην κοινωνική συνείδηση της **Επαγγελματικής Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης** και του **Τεχνολογικού τομέα** της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης δεν αποτελεί **στρατηγική επιλογή** της χώρας, αλλά σημαντικότερη παθολογία ενός συστήματος που έχει ήδη προσπεραστεί από την πραγματικότητα.

Μεγέθη επιχειρήσεων (κατά κλάδο) στην Ελλάδα (αναλυτικά βλ. διαφάνειες 20-32)

- Οι **πολύ μικρές** και **μικρές επιχειρήσεις** στην Ελλάδα αποτελούν **το σώμα** της ελληνικής επιχειρηματικότητας (το **99,6%** των επιχειρήσεων), απασχολούν **το 76,0%** τους συνόλου των **εργαζομένων** στις ελληνικές επιχειρήσεις και παράγουν **το 56,0%** της συνολικής **προστιθέμενης αξίας** που παράγει το σύνολο των επιχειρήσεων στη χώρα.
- Στην περίοδο από το 2008 και μετά οι **πολύ μικρές** και **μικρές επιχειρήσεις** στην Ελλάδα υπέστησαν ισχυρό πλήγμα από την **οικονομική κρίση** ανάλογο του αντίστοιχου που υπέστησαν τα **φυσικά** πρόσωπα. Συγκεκριμένα, το 2014 **έχασαν** **το 1/5** της δυναμικής τους (**175.844** επιχειρήσεις), οδήγησαν στην ανεργία **το 25,0%** των εργαζομένων τους (**498.486** εργαζόμενους) και **απώλεσαν** **το 35,3%** της **προστιθέμενης αξίας** τους (**14,7** δισ.€) έναντι του 2008. Η κατάρρευση αυτού του τομέα επιχειρηματικότητας και η μη ανάκαμψή του έως σήμερα είναι το κλειδί για να κατανοήσουμε τη γενικότερη αδυναμία της ελληνικής οικονομίας να εξέλθει από την κρίση.
- Ας σημειωθεί ότι στη συγκεκριμένη κατηγορία επιχειρηματικότητας ανήκουν οι καινοφανείς επιχειρήσεις **έντασης γνώσης**, οι **νεοφυείς** επιχειρήσεις (startup) και οι **τεχνοβλαστοί** (spin-offs), ευρύτερα η νεανική επιχειρηματικότητα και το σύνολο σχεδόν των φορέων της **κοινωνικής & αλληλέγγυας οικονομίας** στη χώρα.

Ανεργία νέων στην Ελλάδα (αναλυτικά βλ. διαφάνειες 2-17)

- Η **αγορά εργασίας** στην Ελλάδα **δεν ανταμείβει το επίπεδο τεχνολογικής εξειδίκευσης των αποφοίτων της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης**. Υιοθετεί ένα μοντέλο που προκρίνει ως ικανοποιητικά **προσόντα εργασίας** (α) τον **μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών**, (β) τη γνώση της Αγγλικής σε επίπεδο **Proficiency** (αναγνωρισμένο δίπλωμα επάρκειας για διδασκαλία της Αγγλικής) και (γ) την τριετή **προϋπηρεσία** στο αντικείμενο. Ωστόσο, **το αντικείμενο εργασίας που προσφέρεται είναι για απόφοιτο Λυκείου (ISCED 3) και η εργασία αμείβεται με μισθό κατώτερο του αποφοίτου Γυμνασίου (ISCED 2).**
- Η συγκεκριμένη τάση **διογκώνει τα φαινόμενα του brain-drain** (διαρροή εγκεφάλων) και **brain-waist** (σπατάλη εγκεφάλων).

- ❑ Το πιο **δραματικό στοιχείο** που προκύπτει από την ανάλυση του προφίλ της ανεργίας των νέων είναι ότι **η χώρα μας κατέχει την ντροπιαστική πρωτιά στην ΕΕ του δείκτη των ΝΕΕΤs** (Νέοι εκτός Εκπαίδευσης, Απασχόλησης ή Κατάρτισης). Το ποσοστό 27,1% για το 2015 σημαίνει ότι ένα πολύ σημαντικό κομμάτι των νέων ανθρώπων της χώρας είναι ολοκληρωτικά περιθωριοποιημένο με πολύ μικρές πιθανότητες επανένταξης στον ομαλό ακαδημαϊκό και εργασιακό βίο.
- ❑ Σε αντίθεση με τον μέσο ευρωπαϊκό όρο κυρίως ο **δημόσιος τομέας** της οικονομίας στην Ελλάδα επενδύει στην **Έρευνα & Ανάπτυξη**, ενώ το αντίστοιχο μερίδιο του **ιδιωτικού τομέα** είναι δυσανάλογα χαμηλότερο. **Η αγορά αμύνεται ακόμα για μια οικονομία έντασης εργασίας έναντι μιας οικονομίας έντασης γνώσης.**

ΕΡΕΥΝΑ 2: Αξιολόγηση του προγράμματος Ενδοσχολικής Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών στον θεματικό κύκλο «Σχολείο και Απασχόληση» που υλοποίησε το ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ

Με βάση τους **243 εκπαιδευτικούς του δείγματος** που κλήθηκαν να απαντήσουν σε σειρά ερωτημάτων στις ακόλουθες θεματικές: **α)** Γενική εικόνα της επαγγελματικής εκπαίδευσης, **β)** Σχέση των εκπαιδευτικών ΕΠΑΛ με το επάγγελμα τους, **γ)** Η Μαθητεία και **δ)** Ρόλος των ερευνητικών οργανισμών των συνδικάτων, **προέκυψαν τα ακόλουθα:**

- ❑ **Παράγοντες βελτίωσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης (πιο αναλυτικά βλ. διαφάνειες 4-5):**
 - Βελτίωση υποδομών και παροχή τεχνικών μέσων (82,4%)
 - Πληρέστερη αναγνώριση των επαγγελματικών δικαιωμάτων των αποφοίτων (62,6%)
 - Προνομιακή πρόσβαση των αποφοίτων στα ΑΕΙ (58,2%)
- ❑ **Παράγοντες βελτίωσης της σχέσης με το επάγγελμα του εκπαιδευτικού ΕΠΑΛ (πιο αναλυτικά βλ. διαφάνειες 7-8):**
 - Περισσότερη και ποιοτικότερη επιμόρφωση (79,2%)
 - Δυνατότητα άσκησης επαγγέλματος ειδικότητας κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής καριέρας (56%)
 - Χρηματικές απολαβές (47,6%)
- ❑ **Πιθανά προβλήματα στη λειτουργία του θεσμού της μαθητείας (βλ. επίσης διαφάνεια 10):**
 - Εκμετάλλευση μαθητευομένων από τους εργοδότες (87,6%)
 - Μη αποτελεσματική σύνδεση θεωρίας και πράξης (76,8%)
 - Μη σεβασμός εργατικής και ασφαλιστικής νομοθεσίας από τους εργοδότες (58,4%)
- ❑ **Πεδία παρέμβασης των συνδικαλιστικών ερευνητικών οργανισμών (βλ. επίσης διαφάνεια 12):**
 - Διασύνδεση των σχολικών μονάδων με τους χώρους εργασίας (79,2%)
 - Υλοποίηση επιμορφωτικών προγραμμάτων (75,2%)
 - Παρακολούθηση τήρησης όρων εργατικής νομοθεσίας στην μαθητεία και την πρακτική άσκηση (62,4%)